

Preliminär rapport över enkät om intresset för surveyemetodik 2002

Jan Wretman

Statistiska Institutionen
Stockholms Universitet
106 91 Stockholm
e-mail: jan.wretman@stat.su.se

Rapport nr. 27 från projektet "Moderna statistiska undersökningsmetoder"
September 2004

Sammanfattning:

Rapporten presenterar resultatet av en enkät som gjordes år 2002 inom projektet "Moderna statistiska undersökningsmetoder". Enkäten vände sig till forskare och andra vid universitets- och högskoleinstitutioner i Sverige, som kunde tänkas vara intresserade av surveyemetodologiska frågor. Enkäten hade två syften: (1) att ge forskare möjlighet att komma med i ett nätverk där de bl.a. skulle kunna få information om olika arrangemang och aktiviteter av surveyemetodologiskt intresse; och (2) att göra en första kartläggning av vilka metodfrågor som dessa personer fann mest angelägna.

Ekonomiskt stöd har erhållits från Riksbankens Jubileumsfond (anslag dnr 2000-5063).

Preliminär rapport över enkät om intresset för surveyemetodik 2002.

1. Enkätens uppläggning och syfte

Inom projektet *Moderna statistiska undersökningsmetoder – ett nätverk* gjordes i mars 2002 en enkät med syfte att ta reda på intresset för surveyemetodologiska frågor bland forskare inom den svenska universitetsvärlden. Enkäten vände sig till personer som i sin forskning samlar in data från allmänheten via enkäter, eller som på annat sätt använder eller kommer i kontakt med surveyemetodik.

Enkäten sändes ut med vanlig post till 58 institutioner, institut och centra vid svenska universitet; se utsändningslista i bilaga A. Enkäten adresserades till varje organisations chef (t.ex. prefekten, i fall det var fråga om universitetsinstitutioner). Denna ombads vidarebefordra enkäten till berörda forskare. Det informerades också om att enkäten fanns utlagd på projektets hemsida, och att det således gick att besvara enkäten via Internet.

Fyra frågor ställdes i enkäten, nämligen:

1. Har Du anknytning till någon eller några undersökningar av surveytyp? I så fall vilka?
2. Är det några surveyemetodologiska frågor som Du finner angelägna inom de undersökningar som Du själv arbetar med?
3. Är det andra surveyemetodologiska frågor som Du finner angelägna?
4. Har Du förslag till ämnen eller frågor som skulle kunna behandlas på kommande kurser eller workshops arrangerade av vårt projekt?

2 Vilka svarade?

Hittills (2002-06-13) har 24 personer besvarat enkäten; se namnlista i bilaga B. Av dessa 24 har 22 stycken svarat via Internet och 2 stycken skickat in det utsända enkätformuläret med vanlig post. Enkäten ligger fortfarande kvar på projektets hemsida på nätet, och alla som är intresserade inbjuds fortfarande att svara. Det är alltså möjligt att fler personer kommer att upptäcka enkäten på nätet och besvara den, vilket vi ser som positivt, eftersom enkäten också hade till syfte är att samla ihop ett nätverk av intresserade personer.

Av de 24 svarande personerna är det sju stycken som inte tillhör någon av institutionerna i utskicket. Dessa sju kan antingen ha upptäckt enkäten på egen hand på nätet, eller hört talas om den från kollegor eller andra. De kommer i fortsättningen inte att särredovisas.

Följande tabell visar hur svaren fördelar sig regionalt.

Universitet/högskola	Antal svarande personer	Antal institutioner som de svarande representerar
Göteborg	11	6
Stockholm	4	2
Uppsala	3	2
Södertörn	2	2
Halmstad	1	1
Lund	1	1
Utanför universiteten	2	-
Totalt	24	14

Från vilka slags institutioner de svarande kommer framgår av följande tabell.

Typ av institution	Antal svarande personer
Sociologi	8
Statsvetenskap	3
Data- och systemvetenskap	3
Pedagogik	2
Psykologi	2
Miljömedicin	1
Socialmedicin	1
Ekonomi och teknik	1
Matematik	1
Utanför universiteten	2
Totalt	24

3 Vilka svar har vi fått?

Här ges en redovisning av enkätsvaren på frågorna 2, 3 och 4 tillsammans. De svar som nu kommer att räknas upp handlar alltså i vissa fall om metodfrågor av speciellt intresse för den svarande (i samband med egna undersökningar, eller mer allmänt), i andra fall om metodfrågor som den svarande föreslår som ämne för kurser eller workshops. Ingen skillnad görs mellan dessa två saker. Svaren uttrycks inte alltid med den svarandes egna ord, utan jag återger min egen tolkning av svaren. Svaren har hänförs till olika problemområden enligt en indelning som är vanlig i surveylitteraturen.

Ett fåtal "svarande" har egentligen inte besvarat enkäten, utan bara frågat efter nästa workshop, eller talat om att de själva ger kurser i surveymetodik

a) Frågekonstruktion och mätteknik

- Allmänt om frågekonstruktion.
- Retrospektiva frågor. Hur skall man fråga?
- Hur avgör man om erhållna svar är seriösa?
- Attitydfrågor. Det kan vara bristande överensstämmelse mellan hur man svarar i enkäten och hur man beter sig i verkliga livet. Hur kommer man åt detta?
- Hur mäter man subjektiva upplevelser?

b) Datainsamling

- Datainsamling med användande av Internet.
- Etik och Internet.
- Datorstöd vid telefonintervjuer.
- Hur standardiserade skall intervjuerna vara?
- Hur får man de svarande att läsa informationen innan de svarar?

c) Bortfall

- Hur skall man göra för att öka svarsfrekvensen?
- Hur skall man göra när man fått stort bortfall, t.ex. 50%?
- Vad finns det för orsaker till bortfall?
- Hur gör man en bra bortfallsanalys?

d) Analys av insamlade data

- Hur analyserar man ordinaldata?
- Vill veta mer om viktning av data.
- Vill veta mer om konstruktion av index i olika sammanhang.
- Hur kan man gruppera levnadsbanor i longitudinella studier?
- Hur kan man operationalisera separationsprocesser?
- Kan man använda fokusgrupper för att tränga djupare in i frågorna?
- Hur bedömer man samband vid stratifierade data?
- Hur kommer man åt orsak-verkan, inte bara samvariation?
- Vill veta mer om nya sätt att analysera och presentera data, t.ex. genom oddskvoter.
- Hur analyserar man data om subjektiva upplevelser?
- Vill veta mer om användning av programmet SUDAAN. Finns det alternativ?

e) Övrigt

- Vill veta mer om urvalsdesigner.
- Hur lägger man upp longitudinella studier, med eller utan latent variabler.
- Bristande kontakt mellan statistik och andra ämnen. Olika syn på metodfrågorna. Diskussion föreslås.
- Vill ha kurser om "grunderna i lämplig statistik för att utföra surveys".
- Intresserad av metoder för "statusundersökningar i IT-företag".
- Vill ha "enkla introduktionskurser av olika metoder".
- Vill ha workshops om hur man genomför "undersökningar via nyhetsgrupper på internet".

Bilaga A: Utsändningslista

(Antal svar från varje institution redovisas med motsvarande antal stjärnor)

Resultatet med antal stjärnor redovisas inte här.

Göteborgs universitet

- Företagsekonomiska institutionen
- Institutionen för pedagogik och didaktik
- Psykologiska institutionen
- Institutionen för samhällsmedicin
- Sociologiska institutionen
- SOM-institutet
- Statsvetenskapliga institutionen

Handelshögskolan i Stockholm

- Företagsekonomiska institutionen

Karlstads universitet

- Institutionen för ekonomi
- Institutionen för samhällsvetenskap
- Institutionen för utbildningsvetenskap

Karolinska institutet

- Institutionen för folkhälsovetenskap
- Institutionen för medicinsk epidemiologi
- Institutet för miljömedicin

Linköpings universitet

- Institutionen för beteendevetenskap
- Ekonomiska institutionen
- Institutionen för TEMA

Lunds universitet

- Företagsekonomiska institutionen
- Pedagogiska institutionen
- Institutionen för psykologi
- Samhällsmedicinska institutionen
- Sociologiska institutionen
- Statsvetenskapliga institutionen

Stockholms universitet

- Företagsekonomiska institutionen
- Institutionen för internationell pedagogik
- Centrum för invandringsforskning
- Kriminologiska institutionen
- Kulturgeografiska institutionen
- Pedagogiska institutionen
- Psykologiska institutionen
- Institutet för social forskning
- Sociologiska institutionen
- Statsvetenskapliga institutionen

Södertörns högskola

- Arbetslivsprojektet
- Baltic and East European Graduate School
- Kulturgeografi
- Social Change and Democracy in the Baltic Sea Region
- Social utveckling och folkhälsa i Östeuropa
- Statsvetenskap

Umeå universitet

- Institutionen för företagsekonomi
- Pedagogiska institutionen
- Psykologiska institutionen
- Institutionen för samhällsmedicin och rehabilitering
- Sociologiska institutionen

Uppsala universitet

- Forum för forskning om arbetsliv och arbetsmarknad
- Institutet för bostads- och urbanforskning
- Institutionen för folkhälso- och vårdvetenskap
- Företagsekonomiska institutionen
- Pedagogiska institutionen
- Institutionen för psykologi
- Sociologiska institutionen
- Statsvetenskapliga institutionen

Växjö universitet

- Ekonomihögskolan
- Institutionen för pedagogik
- Institutionen för samhällsvetenskap

Örebro universitet

- Institutionen för ekonomi, statistik och informatik
- Pedagogiska institutionen
- Institutionen för samhällsvetenskap

Dessutom har svar kommit in från följande institutioner som inte fanns på utsändningslistan:

Chalmers och Göteborgs universitet

- Matematiska institutionen

Högskolan i Halmstad

- Sektionen för ekonomi och teknik

Stockholms universitet

- Institutionen för data- och systemvetenskap

Bilaga B: Lista över samtliga svarande (t.o.m. 2002-09-15)

Namnen redovisas inte här.